

1. A Guerra da Independencia e as xuntas provinciais (1808)

Etapas 1: Antecedentes e medo revolucionario (1789–1808)

Documento 5: Godoy nas súas Memorias

“O rei Carlos IV e María Luísa recibían cada día, como pode moi ben supoñerse, unha grande impresión, un choque moral con cada noticia nova do que acontecía en Francia: era a época das angustias, das desgrazas do rei Luís XVI, da raíña María Antonieta e da súa infortunada familia (...).

As alteracións de Francia eran cada día máis graves; o perigo de contaxio cada vez máis ameazador (...). O trono de Luís XVI acababa de afundirse; a república substituírao e non se falaba senón de revolucionar os Estados veciños, de levar a eles a propaganda e máis a guerra”..

1. Autoría e xénero

- Manuel Godoy, favorito de Carlos IV, nas súas Memorias.
- Texto autobiográfico e reflexivo.

2. Contexto histórico

- España observaba con alarma os acontecementos da Revolución Francesa e o fin do Antigo Réxime en Francia.
- O colapso do trono de Luís XVI contaxiaba o pánico entre as élites españois.

3. Contido

- Describe o choque moral que sufrían Carlos IV e María Luísa con cada nova das desgracias reais francesas.
- Sinala o “perigo de contaxio” revolucionario e a substitución da monarquía por república.

4. Finalidade

- Xustificar futuras medidas de defensa dun modelo absolutista españois.
- Subliñar a suposta necesidade de manter orde e tradición fronte ás ideas liberais.

5. Valor e limitacións

- Ofrece unha visión privilexiada do medo cortesán ao modelo francés.
- Sesgo persoal: Godoy defende a súa xestión e non recoñece as críticas ao seu poder.

Etapas 2: A crise dinástica en Aranjuez (marzo 1808)

Documento 4: Abdicación de Carlos IV en Fernando VII (19 de marzo de 1808)

“Como os achaques que padezo non me permiten soportar por máis tempo o grave peso do goberno dos meus reinos e éme preciso para reparar a miña saúde gozar en clima máis temperado da tranquilidade da vida privada, determinei, despois da máis seria deliberación, abdicar a miña coroa

no meu herdeiro e moi caro fillo o Príncipe de Asturias. Polo tanto, é a miña real vontade que sexa recoñecido e obedecido como Rei e señor natural de todos os meus reinos e dominios. E para que este o meu real decreto de libre e espontánea abdicación teña o seu exacto e debido cumprimento, comunicareino ao Consello e demais a quen corresponda”.

1. Autoría e xénero

- Real decreto de Carlos IV en Aranjuez.
- Acto formal de abdicación.

2. Contexto histórico

- Motín de Aranjuez e descontento nobiliario e popular contra Godoy.
- Presión interna para protexer a Coroa e restablecer a estabilidade.

3. Contido

- Carlos IV invoca problemas de saúde e abdica “libre e espontaneamente” no seu fillo Fernando VII.
- Pide que Fernando VII sexa recoñecido e obedecido como Rei.

4. Finalidade

- Ansia pacificar o reino mediante un relevo dinástico.
- Aliviar a responsabilidade polas políticas impopulares de Godoy.

5. Valor e limitacións

- Documento fundamental para entender a caída de Carlos IV.
- Oculta o grao de coacción e a intervención francesa que levaría aos sucesos de maio.

Etapa 3: O estalido da Guerra e as xuntas (maio 1808)

Documento 1: Orde do mariscal Murat (2 de maio de 1808)

“Soldados: a poboación de Madrid sublevouse, e chegou ata o asasinato (...). O sangue francés foi vertido; reclama vinganza. Na súa consecuencia mando o seguinte (...):

Art.2. Todos os que foron presos no disturbio e coas armas na man serán arcabuceados (...).

Art.5. Toda xuntanza de máis de oito persoas será considerada coma unha xunta sediciosa (...)

Art.7. Os autores, vendedores ou distribuidores de libelos impresos ou manuscritos provocando a sedición serán considerados coma uns axentes da Inglaterra e arcabuceados”.

1. Autoría e xénero

- Decreto militar de Joachim Murat, xeneral francés.
- Acto de represión.

2. Contexto histórico

- Reiado imposto por José I e sublevación popular en Madrid o 2 de maio de 1808.

- Derramamento de sangue francés desatou a orde de castigo.

3. Contido

- Art. 2: arcabuceamento inmediato dos capturados armados.
- Art. 5: define sediciosa toda reunión de máis de oito persoas.
- Art. 7: execución de distribuidores de libelos considerados “axentes de Inglaterra”.

4. Finalidade

- Aterrorizar á poboación para desarticular a resistencia.
- Reforzar o control militar francés na cidade.

5. Valor e limitacións

- Testemuña directa da brutalidade da represión inicial.
- Non ofrece perspectiva civil nin contabiliza vítimas ou procesos.

Documento 2: Proclama da Xunta Central do Principado de Asturias (maio de 1808)

“Asturianos leais e amados compatriotas (...). O Principado, en desempeño daqueles deberes que máis interesan ao home, xa declarou formalmente a guerra a Francia (...). A súa perfidia co noso rei e toda a súa familia, enganándoo para facelo pasar a Francia baixo palabra dun eterno armisticio para encadealos a todos, non ten igual na historia (...). ¡Á arma, á arma, asturianos!”.

1. Autoría e xénero

- Proclama da Xunta Central constituída en Asturias.
- Texto de mobilización.

2. Contexto histórico

- As xuntas provinciais nacen como órganos de soberanía fronte ao colapso da autoridade real.
- Asturias ocupa un papel pioneiro na organización da resistencia.

3. Contido

- Declara guerra a Francia pola “perfidia” que levou a raptar ao Rei.
- Convoca aos asturianos a empuñar as armas en defensa de trono e relixión.

4. Finalidade

- Legitimar a Xunta como representante da Nación en ausencia do monarca.
- Mobilizar efectivos para unha guerra defensiva e patriótica.

5. Valor e limitacións

- Fundamental para comprender a estrutura inicial da resistencia.
- Carece de detalles sobre o mando e a coordinación co resto de xuntas.

Documento 3: Proclama da mesma Xunta Central de Asturias aos galegos (maio de 1808)

“Galegos: chorastes a sorte do voso amable Fernando; arde nos vosos corazóns o horror á perfidia coa que foi seducido, temedes pola vosa sagrada relixión, (...) mirades xa na vosa imaxinación profanados os altares (...). Chegou o caso: o voso reino (...) resumiu a autoridade soberana, que en tales circunstancias lle compete por dereito, e fai dela o primeiro exercicio, condescendendo aos vosos desexos tan ruidosamente declarados. Tedes xa caudillo; tómanse as decisións máis vigorosas; correde pois ás armas, vamos defender a causa de Deus, o honor da nosa Patria, as nosas vidas e facendas (...). Galegos de dez a corenta anos: alistádevos!, pois mellor é morrer pola vosa relixión e os vosos fogares e a vosa Patria, ca ir cegos ao matadoiro por satisfacer unha ambición desmesurada”.

1. Autoría e xénero

- Misiva da Xunta Central do Principado de Asturias dirixida aos galegos.
- Proclama de chamada ao alistamento.

2. Contexto histórico

- Galicia organiza tamén a súa propia xunta e colabora co movemento asturiano.
- Ameaza ao modelo tradicional tras a crise dinástica e a ocupación francesa.

3. Contido

- Apela ao horror pola sedución do Rei e ao risco para a relixión e os altares.
- Chama aos galegos de 10 a 40 anos a defender Deus, a Patria e os seus fogares.

4. Finalidade

- Confirmar a soberanía compartida das xuntas ante a ausencia real.
- Recrutar tropas para a loita de guerrillas e apoio aos exércitos regulares.

5. Valor e limitacións

- Ilustra o espírito combativo e o alcance social do levantamento galego.
- Retórica exaltada que non reflexa eventuais reticencias ou divisións internas.